

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות**

201

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

פסח

כל איסורי החמץ

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

חז"ל: 'הלכתא; חמץ בזמנו בין במינו בין שלא במינו, אסור במשהו' החמץ הוא יצה"ר של עצלות וע"י שמתרחקים ממנו קונים את מידת הזריזות כדברי ה'חנוך', א"כ המלחמה ביצה"ר זה ע"י שנבערנו לגמרי, כי הסכנה ביצה"ר של עצלות גדולה מאד, שאפילו ע"י משהו יוכל להיות חוזר וניעור לחזור אל טבע העצלות.

איתא ב'מכילתא': 'ר' יאשיה אומר: "אל תקרי כן ('ושמרתם את המצות') אלא 'ושמרתם את המצות', כדרך שאין מחמיצין את המצה, כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה מצוה לידך, עשה אותה מיד'.

אין לומר שחז"ל הוציאו את הפסוק ממשמעותו ונקטו "מצות" במקום "מצות" אלא פשר מאמרם הוא, שחז"ל ירדו אל עומק תוכנה של מצות מצה וגילו לנו שביסוד מצוה זו טמון הלמוד שצריכים ללמוד מחפזון יציאת מצרים והיינו: מידת הזריזות וכשם שלא באו אל החירות אלא בכח הזריזות, כך אי אפשר לבוא אל קיום התורה והמצוות כולן אלא בכח הזריזות. וא"כ פשוט "ושמרתם את המצות" הוא בעצם חיוב בזריזות בכל המצוות כולן.

ועל כן לא נצטוו במצוה זו אלא בשעת יציאת מצרים, משום ששעה זו היתה שעת קבלת עול מלכות שמים. ובנין אב לקבלת עול מלכות שמים וקיום מצוות היא מידת הזריזות ומאחר והזריזות היא ההקדמה לאורחות חיינו של האדם, על כן פותח ה'טור' חלק 'אורח חיים' וז"ל: 'הרבה כן תימא אומר, הוי עז כפומר וקל

המשך בעמ' 2 <<<

והבדיקה בכל חור וסדק שלא ימצא שם אף שמץ ומשהו מהשאור שבעיסה? עיין תשובת הרדב"ז (ג תקמו) שנשאל: למה החמירה התורה בחמץ מכל איסורין להצריכו בדיקה ושריפה? ועובר עליו בכל שהוא?

וכתב: ועל כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות כי חמץ בפסח רמז ליצה"ר והוא שאור שבעיסה ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפילו כל שהוא לא בטיל והרי זה אמת ונכון.

את גודל חומרת היצה"ר, השאור שבעיסה ביאר ה'חנוך' (מצוה קיז). בטעם איסור הקטרת שאור במזבח וז"ל: 'בהרחיק החמץ, שהוא נעשה כשהיה גדולה, מקורבנו, יקח דמיון, לקנות מידת הזריזות והקלות והמהירות במעשי השם ברוך הוא'. כדי שבצק יחמיץ אין צורך בתוספת של איזהו חומר אלא בעצם השהייה מתחמצת העיסה. וכך היא העצלות, מבלי לעשות מאומה נכנס היצר הרע אל תוך לב האדם.

לפי"ז יובן הטעם הפנימי לגזירת

כשם שחדש אלול מיועד להכנה לקראת הימים הנוראים והוא חדש של שפור המידות והמעשים, כך הימים שקודם הפסח צריכים להיות מוקדשים להתבוננות ולמוד ענין הזהירות והזריזות, עד שירכוש האדם בימים אלו יראת שמים לא פחות מאשר בימי אלול.

הן אמנם ימי טרדה הם הימים שלפני הפסח וכל ישראל טרודים ועוסקים אם בביעור החמץ ואם באפיית המצה, אך חלילה מלהילכך

ברשתו של היצר, אשר עיקר מגמתו להסיח את הדעת מתוכנו הפנימי של ההכנות ולהפוך את הפעולות והמעשים לענין טכני חסר תוכן ופנימי. ההכנות לפסח הינן זכר לאותם מעשים אשר הכשירו את יציאת ישראל אל החירות וא"כ חובה היא שאותן הכנות הפסח ישמשו מקור וכלי להתעמקות ולהתעוררות במידות, אשר מביאות את האדם אל חירות נפשו.

המעשה הראשון שקודם הפסח הוא מעשה ביעור החמץ וההכנה היא עד ש'לא יראה ולא ימצא' בבית אפילו חמץ כלשהו. והנה החמץ רומז על היצר הרע וכמאמר הגמרא (ברכות יז): 'רבו העולמים, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה' ופירש"י: 'יצר הרע שבלבנו המחמיצנו'. וכך הגדירו גם ב'זוהר' (שמות חלק ב מ): את היצר הרע כחמץ: 'ורוא אוקימנא, בין חמץ ומצה בכמה דוכתי, דא יצר רע ודא יצר טוב'.

וכיאר רבי ירוחם הלוי זצ"ל ממיר (דח"ו א לז): למה החמירה התורה בחמץ כי'כל יראה וכל ימצא' יותר משאר איסורים? וכמו כן ענין החפוש הגדול

כַּנְשֵׁר וְרֵץ כְּצִי וּגְבוּר כְּאֵרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיךָ שְׁבַשְׁמִים. וְנִרְאָה, שְׁזָהוּ מֵהַשְׁדֵּגִישׁוּ חֲזוֹ"ל: 'אֵינְךָ מְחַמֵּץ אֶת הַמְצוּהָ, אֲלֵא, אִם בָּאָה מְצוּהָ לִירֵךְ עֲשֵׂה אוֹתָהּ מִיד'. שאף לאחר שכבר הנך עוסק במצוה, מ"מ השתהות קלה יש בה כדי להחמיץ את המצוה וכעיסה המתחמצת בשתייה כלשהי.

גם באפיית המצות דקדקו חז"ל, שאפילו השתהות לפרק זמן כלשהו, גם היא מסוגלת להחמצת העיסה. התגברות היצר הרע, החימוץ נעשה ממילא ע"י אי עשיה כטבע העצלות ממש וכדברי ה'מסילת ישרים' (ו בבאור מדת הזריזות): 'כִּי הִנֵּה הַעֲצָל אֵף עַל פִּי שְׂאִינֵנוּ עוֹשֵׂה רַע בְּקוֹם עֲשֵׂה, הִנֵּה הוּא מְבִיא אֶת הָרַע עֲלֵינוּ בְּשֶׁבַע וְאֵל תַּעֲשֵׂה שְׁלוֹ' וכמ"ש (קהלת י'): 'זְבוּבֵי מוֹת יִבְאִישׁ יִבְיעַ שְׁמֹן' שאפילו זבוב קטן מסוגל להביא להבאשת כלי המלא שמן, כך כל פרט קטן בחוסר זריזות וזהירות, מסוכן לכלל המצוות והמידות. ומטעם זה מובא בספרים, שראוי שהאדם ישתתף ויטרח בגופו באפיית המצה, אף שעיקר מצותה היא האכילה, אך כיון שהחמץ מורה על הזהירות והמצוה על הזריזות, א"כ דוקא ע"י שיטרח האדם באפיית המצה, יבוא להתלמד ממנה את דרכי הזהירות והזריזות.

מלבד הלמוד לענין הזריזות הנלמד מתוך מעשי המצוות בחמץ ומצה, לימדנו עוד ה'חנוך' (קיו) וז"ל: 'עוֹדֵר שְׂמֵעֵתִי בְּאִסּוּר שְׂאוֹר, לִפִּי שֶׁהַשְּׂאוֹר מְגַבִּיהַ עֲצָמוֹ וְלִכֵּן נִתְרַחֵק, לְרַמּוֹז כִּי 'תוֹעֵבֶת ה' פֶּלַ גְּבֵה לֵב'. נמצא בדבריו שהחמץ מורה על שני היצרים העיקריים שבאדם, התאוה כפי שהיא באה לידי בטוי בעצלות ובאהבת הנוחיות והגאווה ע"י שהשאוור מגביה עצמו וכפי שהוסבר לעיל, גנות העצלות אפילו במשהו, כן הגאווה נחשבת למידה בזויה אפילו במשהו, שהרי 'תוֹעֵבֶת ה' פֶּלַ גְּבֵה לֵב'. "פל" - אפילו במשהו ועל כן הקפידא המיוחדת בחמץ שאפילו משהו אסור.

ובאמת יש דמיון לחמץ ולגאווה בתכונותיהם, כשם שהעיסה תופחת ומוסיפה אף שלא נוסף לה מאומה בתוכנה, כך האדם מגביה ומחשיב את עצמו מבלי שיש להגבהה זו בסיס בתוכנו ובמהותו, לעומת החמץ שמראה על יותר ממה שיש בו ובנוי על כזב ועל חוסר ממשות, המצה היא העיסה כמות שהיא מבלי מראית עין וזיוף וכענין זה אנו אומרים בתפילת 'ראש השנה': 'וְהִרְשָׁעָה כְּלָהּ בְּעֵשֶׂן תְּכַלֶּה. כִּי תַעֲבִיר מִמְשַׁלֵּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ' כשם שהעשן כלה מאחר ואין בו ממש, כך ממשלת הזדון אין בה ממש והיא אך נראית כלפי חוץ כבעלת

ממשלה ויכולת וזוהי ממשלת היצר אשר אין בה ספוק, שהרי יש לו מנה רוצה מאתים ולעולם היצר מתעהו עוד ועוד וכל זה כי אין בו ממש.

אחרי שעמדנו על ידיעת המכשולים הטמונים ביצה"ר המתגלם בחמץ, עלינו לדעת שבלי חפוש מתמיד אחר היצה"ר אי אפשר למצאו והחפוש צריך להיות בחורים ובסדקים כבדיקת החמץ. "א"ר אבא: "היצר הזה, דומה לליסטים שפוף שהיה יושב בפרשת דרכים, כל מאן דעבר, הוי אמר: 'הב מה דעלך'. עבר פקח אחד וראה שאין בו תוחלת לגזול לו כלום, התחיל מכתתו. כך, כמה דורות איבד יצר הרע, דור אנוש! ודור הפלגה! ודור המבול! כיון שעמד אברהם אבינו וראה שאין בו תוחלת, התחיל מכתתו" (ב"ר כ"ב).

אברהם אבינו היה הראשון ללמוד שבעצם ליצר הרע אין רגלים, הוא יושב וקורא את עובדי האורח אליו וגוזלם, אך משיצטרך לקום ולגזול האנשים בדרך לא יוכל כי חסר רגלים הוא ולכך משול כאן אברהם אבינו לפקח אחד משום שצריכים פקחות מיוחדת וחפוש יסודי ואזי מגלים את חולשותיו של היצר ונוצחים אותו. על דרכי חפוש היצר ניתן ללמוד מבדיקת חמץ וכמאמר הגמרא (פסחים ז:): 'בּוֹדֵקִין אֶת הַחֲמֵץ לְאוֹר הַנֵּר. מִנְּא הַנֵּי מִיֵּלֵךְ? אִמְרֵי רַב חֲסֵדָא: 'לְמַדְנֵנוּ מִצִּיאָה מִמְצִיאָה. וּמִצִּיאָה מִחֲפּוּשׁ. וְחֲפּוּשׁ מִנְּרוֹת. וְנִרְוֹת מִנֵּר. מִצִּיאָה מִמְצִיאָה, כְּתִיב הַכָּא (שמות יב): 'שְׁבַעֲתָ יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבִתְיֹכֶם" וְכְתִיב הַתָּם (בראשית מד): 'וַיִּחַפֵּשׂ בְּגֹדֹל הַחֵל וּבְקִטְוֹן כְּלָה וַיִּמָּצֵא" וּמִצִּיאָה מִחֲפּוּשׁ, דִּידִיהָ. וְחֲפּוּשׁ מִנְּרוֹת, דְּכְתִיב (צפניה א): 'בְּעֵת הַהִיא אֶחֱפֵשׂ אֶת יְרוּשָׁלַם בְּנִירוֹת'. וְנִירוֹת מִנֵּר, דְּכְתִיב (משלי כ): 'נֵר ה' נִשְׁמֵת אָדָם" חֲפּוּשׁ כֵּל חֲדָרֵי בֵּטוֹן'."

ולכאורה למה האריכה הגמרא כ"כ בלמודים לענין זה ולא הסתפקה בסברא פשוטה שנו יפה לבדיקה? אכן ודאי שכל שלב בלפותות הגמרא בא ללמדנו צורה אחרת של היצה"ר הנמשל לחמץ ואת הדרך לבדוק אחריו ולבערו מהאדם. הלמוד הראשון הוא: 'מִצִּיאָה מִמְצִיאָה... וַיִּחַפֵּשׂ בְּגֹדֹל הַחֵל וּבְקִטְוֹן כְּלָה וַיִּמָּצֵא" הפסוק מלמדנו על הצורך לחפש את היצר הרע החל מהדברים הגדולים וכלה בפרטים הקטנים ביותר שבחיים, שגם שם יכול היצה"ר להיחבא, היצה"ר יכול להיחבא גם בתוך מעשים טובים, מתוך איזה פניה אשר לא טובה, או איזה חלק רע ולכן גם במעשים הטובים צריך למשמש לבער מהם את היצה"ר. הלמוד השני הוא: וְחֲפּוּשׁ מִנְּרוֹת,

דְּכְתִיב: 'בְּעֵת הַהִיא אֶחֱפֵשׂ אֶת יְרוּשָׁלַם בְּנִירוֹת וּפְקָדֵתִי עַל הָאֲנָשִׁים הַקְּפָאִים עַל שְׁמֵרֵיהֶם" בא ללמדנו על הצורך לבדוק אחר אותו יצה"ר המשכנע את האדם להסתפק במצות אנשים מלומדה והיינו: "הָאֲנָשִׁים הַקְּפָאִים עַל שְׁמֵרֵיהֶם" כ"כ אדישים שאינם מבקשים לא מהטוב ולא מהרע וכדי למצא את האדישות הרעה הזו הטמונה בלב האדם, יש צורך בחפוש יסודי ומעמיק בנרות.

'נִירוֹת מִנֵּר, דְּכְתִיב: 'נֵר ה' נִשְׁמֵת אָדָם" חֲפּוּשׁ כֵּל חֲדָרֵי בֵּטוֹן' כדי לחפש את מסתרי היצה"ר במעמקי לב האדם, ניתנה לאדם מתנה מאת ה' והיא נשמתו וכבר העיר רבנו ירוחם הלוי, שמתוך כך שנשמתו של אדם היא רק בבחינת נר בגוף האדם, למדנו מזה שהחושך שבקרבו גדול כ"כ, עד שגם אורה של נשמה שניתנה מה' אינה מאירה אלא כנר.

אמנם האפשרות לחפש בכל מעמקי חדרי בטן יכולה להעשות רק ע"י 'נֵר ה'! ונר זה הוא ברשותו של כל אדם, שהרי כל אחד ואחד 'נֵר ה' נִשְׁמֵת אָדָם' בקרבו, אלא שנו זה מוסתר תחת חומריות הגוף שמאפיל עליו ועל כן יש צורך קודם כל לצחצח את הנשמה ולרוממה מעל עפריות החומריות ואז מאיר לו לאדם 'נֵר ה'."

חפוש החמץ וביעורו מלמדנו על ביעור רוח הטומאה והיצה"ר וכך קונה האדם את חירותו רק ע"י ביעור היצה"ר מקרבו וכבר אמרו חז"ל (מדרש רבה שמות מא ז:): 'אֵל תִּקְרִי "חֲרוֹת" אֲלֵא חֲרוֹת', 'שְׂאִין לֶךְ בֵּן חוֹרִין אֲלֵא מִי שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה' (כלה ח). ומאחר ויסוד ללמוד התורה הוא למוד היראה, אם כן אין בן חורין אלא מי שיצא לחירות משעבודו של היצה"ר, עד שהוא חורת בעמל את יגיעת תלמודו על גבי לבו ואזי הרי הוא במעלת "חֲרוֹת עַל הַלְּחֵת".

פסח זמן חירותנו, חירות מכללי היצה"ר, ע"י החפוש והבדיקה והשימור מחמץ כלשהו ועל כן 'חֵיִיב אָדָם לְרִאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִילוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם' (פסחים קטז:). משום שבכל שנה ושנה מתחדש החיוב להלחם בשעבוד היצר ולצאת אל החירות וזו יציאת מצרים שבכל דור יציאה ממצרי היצה"ר.

הימים המסוגלים ליציאה לחירות משעבוד היצר הם ימי הפסח וחלילה מלהיתפס בימים אלו אל חצונות המעשים, אלא אדרבה הקפידא שנוהגים העם והנשים בחמץ ובמצה, יש בה כדי לעורר את האדם להביא לידי ביעור היצה"ר מקרבו ואזי יוצא הוא משעבוד לחירות וא"כ כל פעולה חצונית בזהירות מחמץ ובזריזות במצה, יש בה כדי להשפיע על פנימיותו של האדם. (שפתי חיים). ■

כזה ראש וקדש

בהשגחת
בד"צ "בית יוסף"
 מנשיאות פתח היראשוק
 הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א

צלם: שוקי לרר

" יקב ירושלים -
 אני בעצמי ביקרתי שמה.
 איזה יין משובח. הכל על פי דיני תורה.

כל מיני חומרות יש שם.
 כל הפועלים כולם יראי שמיים כשרים,
 אין בהם מחלל שבת אחד...

לכן תקנו רק יקב ירושלים
 שיש עליו חותמת
 'בהשגחת בד"צ בית יוסף'

מתוך שיעורו השבועי של
 מרן גדול ישראל
 הרה"ג הרב עובדיה יוסף שליט"א
 בנושא ארבע כוסות לליל הסדר
 מוצש"ק פרשת מצורע התשס"ח

יקב ירושלים, רח' התוצרת 71, א.ת. עטרות ירושלים ■ להשיג ברשתות המובחרות ■ מוקד הזמנות ארצי: 050-4153000

פרשת 'אחרי מות'

"ולקח את שני השעירים"

המילה "שעירים" מופיעה בכתוב חסר משום ששני שעירי יוה"כ צריכים להיות שוין

פנינים לפרשה

"וידבר ה' אל משה אחרי מות" (טז) (א)

כתב רבינו יעקב בעל הטורים: 'סמך פרשת יום הכפורים לפרשת נדה, לומר, מה נדה תשב שבעה ימים קודם שתטהר, אף ביום הכפורים מפרישין הכהן גדול שבעת ימים קודם שיכנס לשמש לפניו.'

"ולקח את שני השעירים: ונתן אהרן על שני השעירים" (טז ז)

כתב רבינו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': כתוב כאן תיבת "שעירים" חסר והדבר אומר דרשני. וי"ל: שהוא משום ששני שעירי יוה"כ צריכים להיות שוין, לכך נכתב חסר, כאילו היו שעיר אחד וכמו שפירש רש"י (לא יח) על תיבת: "להת" - "להת" כתיב, שהיו שתיהן שוות'. ומה שבסוף הפרשה נכתב: "ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים" ג"כ תיבת "שעירים" חסר, שם יש בו טעם אחר והוא: משום שמדבר בעבודה זרה ובעבודה זרה כתוב תמיד בתורה חסר, כמו: "לא תעשו לכם אילים" "אל תפנו אל האילים". והוא משום בזיון העבודה זרה שהיא חסרה ואין בה שלימות.

"ויעש כאשר צוה ה' את משה" (טז) (לד)

איתא ב'תורת כהנים' ומובא ברש"י: 'להגיד שבחו של אהרן, שלא היה לזבשן לגדולתו, אלא כמקיים גזירת המלך'. וצ"ב, מה כבוד יש בלבישה זו, הרי בגדי זהב מכובדים יותר מהם? וביאר בזה רבינו ה'חתם סופר': שלכאורה היה אהרן בוש בבגדי זהב מפני חלקו בחטא עגל הזהב וכיון שכך,

היה לו לשמוח ביום הכפורים שמסיר בושתו ולובש בגדי לבן, לזה השמיענו הכתוב שאדרבה היה נוח לו להתבייש כדי שתהיה לו כפרה ואף על פי כן לבש את בגדי הלבן "כאשר צוה ה'".

"וזבחו זבחי שלמים לה' אותם" (יז) (ה)

כתב רבינו ה'אור החיים': 'היה צריך לומר: "וזבחו אותם זבחים"'. ואולי שנתכוון הארון להראות חיבת הקדש אשר חבב עמו ואמר כי זבחי שלמים הם קרבנות המשתתפים בשלחן אחד, יחד בנים ואביהם והוא אומרו: "שלמים לה' אותם" וחזרת תיבת: "אותם" לבני ישראל הזובחים האמורים בתחלת הכתוב, לא לזבחים'. והוסיף על כך בזה הלשון: 'ועל דבר זה לבד תנתק הנפש מנתיקה ותקום לעבודת הק-ל במסירת נפש מבלי הרגש להפלגת עריבות הנרגש בבחינת אהבתו יתברך בנפש המרגשת בטעימת נועם חיבתו וכל זה קטן הוא להמתחייב לנו עשות לערך המוקדם ממנו יתברך בבחינת שעשוע חיבובינו ורוממות אשר רומם עם קדושו'. והדברים מלהיבם לעבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

"והכרתי אתה מקרב עמה" (יז י)

כתב רבינו מאיר שמחה מדוינסק בספרו 'משך חכמה': 'דע וראה, ההפרש שבחלב שאוכל לתאבון כתוב: "ונכרתה" (ויקרא ז כה). בלא התיחס הפעולה להשי"ת הטוב. אבל בדם, שנפשו של אדם קצה בו, שאינו רק להכעיס כתוב: "והכרתי אתה" מיוחס אל השי"ת שיעשה במכוון'.

ומביא בסוף דבריו: 'ומעתה בוא וראה גבי יוה"כ פ, שגבי אכילה שהוא לתאבון, שתאב לאכול, כתוב: "ונכרתה", אבל במלאכה שאינה לתאבון, רק להכעיס ביוה"כ פ' לבעט בו כתוב: "והאבדתי את הנפש", היינו מיוחס הפעולה להשי"ת'.

"ולא תקיא הארץ אתכם" (יח כח)

הביא רש"י: 'משל לבן מלך, שהיה אוכל דבר מאוס, שאין עומד במעיו, אלא מקיאו, כך ארץ ישראל אינה מקיימת עוברי עבירה'. ובעונותינו הרבים אכן חרבה עירנו ונוטל כבוד מבית חיינו, גלינו מארצנו ונתפזרנו לבין האומות, עד כי יבא במהרה לציון הגואל, אשר אליו אנו מחויבים לצפות ולהאמין כי בא יבא בזמן שיגזור עליו הבורא, "אני מאמין באמונה שלמה. בביאת המשיח. ואף על פי שיתמהמה. עם כל זה אֶחָפָה לו בְּכָל יוֹם שִׁבּוּא" ומהשאלות הראשונות העומדות בדנינו של האדם לאחר אריכות ימיו, עומדת השאלה "ציפית לישועה"? וכבר הרחיב רבינו ה'חפץ חיים' בחבורו 'ציפית לישועה', בכל פרטי החיוב הזה. וראוי לכל איש ישראל לשנן דברי הספר הקדוש ולא יבוש ולא יכלם לעולם שכולו טוב. ומן הענין להביא בזה, מה שכתב רבינו החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (א עד): על 'מהר"ר אברהם מדינה - היה מרבני מצרים בזמן מהר"ם הלוי... ושמעתי ששאל על המשיח, אימתי יבוא? והשיבו: "מי שאל ואל צפן וסתר". וחזר לשאול פעם אחרת שישבו על שאלה זו והשיבו: "הנה מיתתו ותשובתו באים כאחד ולכן לא יסרב" כלומר: אם יודיעוהו מתי יבא המשיח, יהא מוכרח למות באותו הרגע תיכף ומיד. ■

הגדה

"כנגד ארבעה בנים"

על ההבדל שבין התנסחותו של החכם לבין זה של הרשע

לקוי בעינינים שב...דקדוק ואילו לבעל ספר ההלכה נתן הסכמתו. נטל המשכיל לידו את ספרו של הרב וראה שהספר מלא וגדוש בשגיאות דקדוקיות וכלל אין בו סגנון. נתמלא רוגזו. "היתכן - התפרץ לעבר החיד"א - אצלי נטפל הרב לשגיאה דקדוקית וכאן נתן הסכמה לספר שהוא מלא בשגיאות ובשבושים?

"שאלה זו ממש" - השיב לו החיד"א - "ניתן לשאול אותה גם באגדה של פסח. החכם והרשע הרי שואלים שניהם כמעט את אותה שאלה 'מה העבודה הזאת?' ואם כן, למה דוקא אצל הרשע מסיקים כי כונתו היא 'לכם ולא לו'? אלא שהחכם הוא יהודי מהנוסח הישן, רב של עיירה קטנה ועל כן לא מקפידים כשהוא אומר: 'אתכם' ואין חושדים בו שבקש לרמוז 'אתכם ולא אותו', מלמדים עליו זכות ואומרים כי בטח טעה בלשונו מפני שהוא אינו יודע דקדוק. אבל הרשע שיודע דקדוק, מדוע הוא אומר: 'לכם'? אלא שודאי הוא התכוון לרמוז 'לכם ולא לו'..." ■

העבודה הזאת לכם' והוא אינו מזכיר שם שמים כלל.

מסופר על שני מחברים שבאו אל החיד"א ובקשו ממנו הסכמה לספריהם. האחד היה רב שחיבר ספר בעניני הלכה והשני היה 'משכיל' שכתב דברי מחשבת השכלה. למשכיל, סרב הוא כמובן, לתת הסכמתו באמתלא שבכמה מקומות הספר

תילי תילים של הסברים נאמרו על הסבר ההבדל הדק שבין החכם האומר: 'אתכם' לבין הרשע האומר: 'לכם'. בירושלמי בפרק 'ערכי פסחים' מופיע נוסח אחר אצל החכם ובמקום 'אתכם' הקרוב מאד ל'לכם' נאמר: 'אותנו'. גם בנוסח ההגדה של הרמב"ם ב'יד החזקה', מופיע הנוסח כך. אבל בהגדות שלנו מופיע אצל החכם הנוסח 'אתכם' ויש להבין זאת.

הגאון מוילנא מעיר על שאלה זו בפסוק מתוך 'קהלת' (קהלת ב יג): "וְרֵאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לְחֻמְמָה מִן הַסְּכָלוֹת כִּי־תִרְוֶן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ". מה כונת הדברים "יתרון לחממה

מן הסכלות"? כלומר: יתרון דברי החכם על אלה של הרשע הוא ב"יתרון האור מן החשך". בבריאת האור נזכר שם ה' ונאמר שם: "וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לְאוֹר יוֹם". כנגד זה בחושך נאמר סתם: "וַלְחֹשֶׁךְ קָרָא לְלַיְלָה". בזה מסתכם גם ההבדל שבין החכם לרשע. החכם אומר: 'אֲשֶׁר צִוְּהָ ה' אֱלֹקֵינוּ אֶתְכֶם' ואילו הרשע אומר: 'מה

ליל הסדר

"וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים"

מדוע במוצאי שבת הופכים את הסדר ואומרים

קודם מן הפסחים ואחר כך מן הזבחים?

שבהגדה אינו אלא טעות הנובעת מפתיעה לא נכונה של ראשי תבות. מקור התפילה הזו הוא במשנה ב'פסחים' (י ו) שבה הנוסח הוא: 'מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים' לעומת זאת במשנה שבמסכת 'פסחים' (קטז) הגרסה היא הפוכה - 'מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזְּבָחִים' בשולי ההגדה נאמר במ"ש, כשהכונה היא שבמשנה שבגמרא נאמר הפוך. אלא שהמעתיק חשב שפרוש ראשי התיבות במ"ש פירושו במוצאי שבת ומכאן נלקח המנהג שאנו נהגה על פיו השנה לומר במוצאי שבת: 'מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזְּבָחִים' ולא הפוך. ■

במוצאי שבת ואת קרבן ה'חגיגה' רק ביום ראשון. לכן אומרים במוצאי שבת שחל בו פסח קודם 'מִן הַפְּסָחִים' ורק אחר כך 'מִן הַזְּבָחִים'. אבל רבים שאלו על ההסבר הזה והרי אנחנו מבקשים 'וְנֹאכַל שֵׁם', פירוש הדבר: שמדובר בבקשה לעתיד לבוא ואם כן צריך לשנות את הסדר לא באותה שנה שבה חל פסח במוצאי שבת, אלא בשנה שלפניה? ועוד שבכל התלמוד והפוסקים הראשונים אין אנו מוצאים כלל זכר למה שנהוג אצלנו השנה, לשנות את הסדר? יש הטוענים שמה שנאמר בהערות

בשנה שבה חל פסח במוצאי שבת, נאמר בהערות שבהגדה שיש להחליף את הסדר ולומר במקום: 'וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים' בסדר הפוך, קודם 'מִן הַפְּסָחִים' ואחר כך 'מִן הַזְּבָחִים'. מה ההגיון שעומד מאחורי השינוי?

תשובות מתשובות שונות נאמרו על כך והטעם העיקרי: ש'זבחים' הכונה לקרבן 'חגיגה' שהקריבו אותו, בזמן המקדש, יחד עם קרבן ה'פסח' ואילו את ה'שלמים' של הרגל הקריבו רק למחרת. בשנה שבה חל ערב הפסח בשבת, אכלו את קרבן ה'פסח' מוקדם יותר, כלומר:

היצירה המוסיקלית האותנטית!

'משה הרועה הנאמן'

דרשזמר

דרשזמר

יצירה מוסיקלית אותנטית
 מבוססת על מדרשי חז"ל
 של הרב אמנון יצחק
 בבצוע הזמר ארז יחיאל
 סילוס: הרב אמנון יצחק
 לחן: ארז יחיאל ושמעון מצנבר
 עיבוד ושריבה מוסיקלית:
 שמעון מצנבר ואודי דמארי

'משה הרועה הנאמן'

© כל הזכויות שמורות
 התקליט נא לא להחליף בכדור הבדליות על הלייזר, ומחמת החששות
 תוקף קיבל הקטן זאת שיוזמו לצאת לשיטת. בכל אף זכות
 צוהרינו וכל המעורר עובד על יחסינו חזק על זכו. שיוזמו
 תחיל וזכינו שראו צוהרינו. רשמינו ויחסינו חזק על זכו הקטן
 רשמינו וזכו המעורר צוהרינו. חזק חזק חזק
 יצחק יצחק

משה הרועה הנאמן הוא סינגל ראשון מתוך יצירה מוסיקלית מונומנטלית נדירה על דמויות התנ"ך על פי מדרשי חז"ל. את מילות ה'דרשזמר' כתב הרב אמנון יצחק והוא מכוון לבני כל הגילים, כשלמבוגרים הוא משמש תשתית להתעמק במשמעות המסרים שבדברי חכמי ישראל ולצעירים - אמצעי ליהנות מסולמות ב'היכל הנגינה' שאיש עדין לא העפיל אליהם. את ה'דרשזמר' מבצע הזמר ארז יחיאל, המוכר מבצועו המיוחד ל'תקון הכללי' שזכה להצלחה אדירה. 30 כלים מלוים את ה'דרשזמר' במנהרות הזמן, ומסייעים בהעצמת החוויות. על ההרמוניה של הצלילים והסגנונות המוסיקליים נצחו המעבדים שמעון מצנבר ואודי דמארי. לסינגל על משה רבנו, כמו ליתר היצירות, גם גרסה סיפורית המבוצעת על ידי הרב אמנון יצחק, בליווי מוסיקלי. הסינגל 'משה הרועה הנאמן' נבחר להיות הראשון בסדרה שמופץ לצבור הרחב, בשל ספור יציאת מצרים המופיע בו והערך המיוחד שיש בו לקרב את רעיונות חג הפסח וחג שבועות לכל שכבות העם.

ניתן לרכוש במשרדי 'שופר' מתתיהו 10 בני ברק

טל. 03-6777779

שנת השמיטה

הפרשת חלה ותרומות ומעשרות מגידולי שביעית

בשביעית הוא רק מחמת הפקר, כי הרי מבואר בכמה מקומות שלומדים זאת מהדרשא של: **“וַיִּתְּרָם תֹּאכַל חֵיט הַשְּׂדֵה”** – מה חיה אוכלת ופטורה (מן המעשר) אף אדם אוכל ופטור. אלא חולק רק על המבי"ט שתפס את הדבר בפשיטות. אבל באמת רק ספק הוא אצלו, כמבואר להמעיין בדבריו.

ולפי זה נראה דטעמא דה'בית יוסף' שמחייב ודאי בתרומות ומעשרות תבואות עכו"ם שמירחן ישראל אף בשנת השמטה, הוא רק לשיטתו, דסובר: שמירוח ישראל מחייב בתרומות ומעשרות מן התורה בתבואות עכו"ם, כיון דקיי"ל: **“אֵין קִנְיָן לְעֹבֵד כּוֹכְבִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיעַ מִיַּד מַעֲשֵׂר”** וכמו שכתב 'באבקת רוכל' (ח). מה שאין כן לדעת המבי"ט, שמקיל מאד בענין זה גם בשאר שנים וכתב שם (ז): **“אֵפִילוּ בַעֲנָבִים שֶׁאֵנוּ קוֹנִים מִן הַגֵּיז וְאֵנוּ עוֹשִׂים מֵהֶם יַיִן, לֹא הֵינּוּ מַחִיבִים לְהוֹצִיא מִן הַיַּיִן תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת, אֲלֵא אֵפִילוּ הַכִּי אֵינִי רִשְׁאֵי לְבַטֵּל מִנְהַג הַרְאֻשׁוֹנִים לְהַתִּיר וְגַם אֲנִי מַפְרִישׁ תְּרוּמוֹת וּמַעֲשֵׂרוֹת מִן הַיַּיִן הָעֲשׂוּי מִן הָעֲנָבִים שֶׁל גּוֹיִם, אֲבָל לְעֵנִין בְּרַכָּה – אֲנִי חוֹשֵׁשׁ לְהֵם לְמַבְרַכִּין מַחֲסֵא בְּרַכָּה לְבַטְלָה”** עכ"ל. נראה דאפשר לומר שאף אם ננקוט שהפטור הוא רק מחמת הפקר, מכל מקום יש לומר, שבכגון זה לא גזרו רבנן חיוב.

ובפרט אם ננקוט דפטור תרומות ומעשרות בשביעית הוא מפני שהקישו הכתוב לחיה, שהוא דין מיוחד לשנה שביעית, כל שכן שיש לצדד ולפטור מתרומות ומעשרות, אף אם ננקוט שמירוח ישראל מחייב חיוב גמור בכל מיני גידולין וכדאמרן, מפני שלא יהא הטפל חמור יותר מן העיקר. ■

וזהו באמת אחד מטעמי המבי"ט ז"ל, שפוטר תבואות עכו"ם שגדלו בארץ ישראל בשנת השמטה מתרומות ומעשרות אף אם לקחם ישראל קודם מירוח ומירחם הישראל, כי היות ומדאורייתא אין שום חיוב תרומות ומעשרות לישראל בשנת השמטה, ממילא אין גם בתבואות הנכרים שום חיוב אפילו מדרבנן.

אכן, ה'בית יוסף' חולק עליו וסובר: דפטורא דתרומות ומעשרות בשביעית הוא רק מפני הפקירם של הבעלים. ולכן, אם גדלו בשדה עכו"ם ולקחן ישראל קודם מירוח ומירחם, שפיר חייבין בתרומות ומעשרות. אמנם נראה, שאף ה'בית יוסף' אינו סובר ודאי שהפטור מתרומות ומעשרות

מערכת 'חברותא' מיוחדת 'גנזי המלך'

שאלה: האם חייבים להפריש חלה ותרומות ומעשרות מגידולי שביעית שהתמרחו על ידי נכרים, או על ידי ישראל?

תשובה: בשו"ת 'מנחת שלמה' (א לט) כתב: נראה, דאף שבכל השנים גזרו חכמים שמירוח עכו"ם אינו פוטר מתרומות ומעשרות, מכל מקום מסתבר, דאף לדעת ה'בית יוסף' שמחייב גם בשביעית גידולי שדה שאינה מופקרת בתרומות ומעשרות, מכל מקום, אם

מירחן עכו"ם אפשר דפטור. כי לא מסתבר שיגזרו חכמים חיוב גם על שנה שכל תבואות ישראל פטורים בה מתרומות ומעשרות. וכן נראה לענין תבואות חו"ל שנכנסו לארץ ונגמרה מלאכתן למעשר בארץ, כי לא מיבעי לפי מאי דנקטינן דבשאר שנים רק מדרבנן הוא דמחייבי בתרומות ומעשרות, הרי ודאי מסתבר שבשביעית אין הקביעות שבארץ מחייבת במעשר, כיון שאף גידוליה ממש פטורים.

אלא אף לדעת ה'כסף משנה', המצדד לומר: שיהא חייב מן התורה. מכל מקום נראה, כיון שאם נחשוב את פעולת המירוח כאילו גם נזרע וגדל בארץ, יהיה פטור מתרומות ומעשרות משום שביעית, לכן אפשר, שגם המירוח אינו יכול לחייב, כי לא אפשר שיהא הטפל חמור יותר מן העיקר.

שוקולד שוויצרי טעמן לכולם!

גם דיסק מתנה וגם הגרלת השנה
 קונים 10 חפיסות 100 גר' או 3 חפיסות 300 גר' ממגוון הטעמים המעולים של
שוקולד שוויצרי טעמן

משתתפים בהגרלת השנה של טעמן

וגם

ומקבלים דיסק מתנה שבת עם טעמן

איך משתתפים בהגרלה:
 שולחים את הקופון ו/או חשבונית הקניה למשרדי טעמן, רח' עצמונה 9, מישור אחזמים ת.ד. 138 מיקוד 98510 ונכנסים להגרלה.
שימו לב! ככל שתשלחו יותר אישורי קניה כך יגדל הסיכוי שלכם לזכות
 ההגרלה תיערך א"ה ב"ח אייר תשס"ח (5.5.08)

ת"ד 6657 - יבנה, משרד המסחר והתעשייה, מנהל רישום המסחר, תל אביב, ישראל. טל: 03-62555555. אתר: www.temman.co.il

"וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' "

שביעי של פסח

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

הרוחות, עד שלא יהיה שום דרך הצלה הכי קטן בטבע ואז עושה הנס.

את אברהם אבינו הציל הקב"ה בתוך כבשן האש, ולכאורה, למה זה היה צריך שההצלה תהיה בתוך הכבשן, הלא היה יכול לעשות נס שלא יכניסוהו כלל בתוך הכבשן?

אלא משום שעיקר ותכלית הכוונה שבנס לסגור ולהקיף האדם מכל הרוחות, לשלול ממנו כל עצה בטבע, ואז הוא צווח "אבא! אבא! הצילני" וזהו עיקר הכוונה שבנס הקב"ה מתאוה לתפילתו.

ולפי זה מתבאר לנו מה שאמרו חז"ל (ברכות י). על חזקיהו המלך, שכשהודיעו הנביא שהוא הולך למות **"וַיִּסַּב חֲזַקְיָהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר"** אמר: 'כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים' ולכאורה, איך נוכל להבין ענין זה, הנביא אומר לו שימות והוא עומד לתפילה, איזה מקום יש כאן לתפילה? ולפי דברינו הרי זה מבואר, שבאמת כל ה'חרב חדה' ההסגר מכל הרוחות מבלי מצוא מקלט בטבע, כל עיקרו הוא אך ורק **"הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ"**, 'אל ימנע עצמו מן הרחמים' זהו כל המכוון.

מאמר זה יאיר לנו אור על כל מצב הגלות והגזירות, כל ענין הגלות הריהו באמת חרב חדה,

"עֲקֹב סִבְיָנוּ צְרִירוּ" (איכה א), ומידתו יתברך בגלות הוא לסגור מכל הרוחות, שכל הטבעת הגלות והשתלשלות הגזירות והצרות הן על דרך **"סִבְוֵי גַם סִבְוֵי בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילֶם"** דתכלית כל ענין **"סִבְוֵי"** הריהו **"בְּשֵׁם ה' כִּי אֲמִילֶם"** הקב"ה מתאוה לתפילתו מן המיצר, תכלית כל הגזירות הוא **"הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ"**.

בשעת חירום זו ששמי ישראל מעורפלים ומעוננים כ"כ, ומבול של גזירות תלוי על ראשי שונאי ישראל, ועלול ח"ו לשופטם בכל רגע עד שמדמים שכלו כל הקיצים ח"ו, שאין כבר שום עצה בטבע סגורים מכל הרוחות, מקובלנו מחז"ל הקדושים **"שֶׁאֵפִילוּ חֶרֶב חֲדָה מוֹנַחַת עַל צוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים"**, שיתכן שזהו מכוונם של כל הגזירות, שיצא מזה **"הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרֵב"**. ■

הסלע ומצאה שם הנחש מקנן ונכנסה לפנים ולא היתה יכולה להכנס שעדיין הנחש מקנן תחזור לאחורה לא תהי יכולה שהנץ עומד בחוץ, מה עשתה היונה? התחילה צווחת ומטפחת באגפיה כדי שישמע לה בעל השוכך ויבא ויצילה. כך היו ישראל דומים על הים... מה עשו **"וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' "**... משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מתאוה לשמוע שיחתה מה עשה?... רמז לעבדיו ונפלו לה פתאום בליסטיין והתחילה צווחת "אבא! אבא! הצילני", אמר לה: "אילו לא עשיתי לך כך לא היית צווחת ואומרת: "אבא הצילני". כך כשהיו ישראל במצרים... התחילו צועקין ותולין עיניהם להקב"ה... שמע הקב"ה לתפלתו... והיה הקב"ה מתאוה לשמוע קולו ולא היו רוצין, מה עשה הקב"ה? חיזק לבו של פרעה... כיון שראו אותם, תלו עיניהם להקב"ה ויצעקו לפניו... כיון ששמע הקב"ה אמר להם: אילולי שעשיתי לכם כן לא שמעתי את קולכם'.

ולא היו רוצין עד המצב של קריעת ים סוף, עד שלא היו סגורים ומוקפים מכל הרוחות, לא יצא **"הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ"** וכשהיו סגורים ומסוגרים מכל הצדדים, בלי שום מנוס ומפלט בטבע במצב של נס אז התחילו צועקין, וזה היה תכלית כל קריעת ים סוף, **"שֶׁאֵילוּלֵי שֶׁעֲשִׂיתִי לָכֵם כֵּן לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת קוֹלְכֶם"**, זהו כל מה שהיה הקב"ה מבקש מהם.

ומזה יוצא לנו כלל גדול ביסוד כל הנסים כולם, שכל עיקר תכלית וכוונת הנסים אינו הנס עצמו אלא **"וַיִּצְעֲקוּ"** מה שסגורים ומוקפים מכל הצדדים באין שום מוצא, רק לתלות עיניהם להקב"ה, ומזה יפתח לנו פתח להבין המהלך של הנסים, שמידתו יתברך היא להקיף מקודם כל

'ומהו **"וּפְרַעַה הַקָּרִיב"**? שהקריב את ישראל לתשובה שעשו, באותה שעה היו עומדים ולא היו יודעים מה לעשות והיה הים סוגר והשונא רודף והחיות מן המדבר... כיון שראו ישראל שהיו מוקפין מג' רוחות... תלו עיניהם לאביהם שבשמים וצעקו להקב"ה שנאמר: **"וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' "** ולמה עשה הקב"ה להם כך? אלא שהיה הקב"ה מתאוה לתפלתו. אמר ריב"ל למה הרבר דומה? למלך שהיה בא בדרך והיתה בת מלכים צועקת לו "בבקשה ממך הצילני מיד הלסטים", שמע המלך והצילה, לאחר ימים ביקש לישא אותה לאשה, היה מתאוה שתדבר עמו ולא היתה רוצה, מה עשה המלך? גירה בה הלסטים כדי שתצעוק וישמע המלך, כיון שבאו עליה הלסטים התחילה צועקת למלך, אמר לה המלך: "לכך הייתי מתאוה לשמוע קולך". כך ישראל כשהיו... התחיל הקב"ה מוציאן... והיה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין מה עשה? גירה לפרעה לרדוף אחריהם שנאמר: **"וּפְרַעַה הַקָּרִיב"** מיד **"וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' "** באותה שעה אמר הקב"ה: "לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם..." לכך כתיב: **"הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ"** (שמ"ר כא ה).

מכאן אנו עומדים על יסוד גדול בענין הנסים, תמיד רגילים אנו להבין שכל תכלית כוונת קריעת ים סוף הוא הנס עצמו, כדי להגדיל ולחזק אמונה ע"י הגילויים שבקריעת ים סוף, שנתגלה בזה שהבורא יתברך הוא השליט בבריאה לעשות בה כפי חפצו ורצונו, אמנם מדברי חז"ל אלו מתבאר לנו אחרת, שעיקר התכלית והמכוון מכל הקריעת ים סוף היה להקיפן מכל הרוחות, שלא יהיה שום מנוס ומפלט בטבע כדי שיצעקו אל ה' וזה היה תכלית הנס, ולמה הקב"ה עושה כן? אלא שהיה הקב"ה מתאוה לתפילתו, שתכלית הנס הוא ביקש לשמוע קולה, והנס עצמו הוא כטפל שבטפלים לגבי עיקר התכלית והמכוון של הנס, שהוא **"הַשְּׂמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ"**.

ובמדרש (שה"ש ב לה): **"יוֹנָתִי בְּחַגְגֵי הַסֵּלַע"** יתני דבי ר' ישמעאל בשעה שיצאו ישראל ממצרים למה היו דומין? ליונה שברחה מפני הנץ, ונכנסה לנקיץ

פנינים 'פסח'

'חֶמֶץ וּמֶצָה'

ההבדל בין ה'יצר הטוב' לבין ה'יצר הרע' מתבטא בפסיק הקטן שבין הה' של מצה לח' של חמץ

ליל הסדר

ליל הסדר הוא זמן המסוגל ביותר לדביקות ואהבת ה' בצורה מופלגת וככל שיתעמק האדם בדעתו ויהרהר על הזכיה הגדולה בה זכינו להיותנו לעם ביציאתנו ממצרים ובהעלותנו ממ"ט שערי טומאה, יוסיף האדם רוממות קל ויעלה בה מדרגה אל דרגה, במדרגות העולות בית קל. מנהג רבים לקרוא את מגילת 'שיר השירים' שכולו דביקות עד כלות הנפש בהשי"ת וכמו שאחז"ל: **'שְׁכַל הַכְּתוּבִים קָדַשׁ וְשִׁיר הַשִּׁירִים קָדַשׁ קָדָשִׁים'**.

הגאון רבי ברוך בער מקמניץ, היה מספר על רבו הגר"ח מברסק: שהיה ממנהר לגמור את הסדר מוקדם ביותר, בכדי להזדרז ולהגיע לביתו של זקנו הנצי"ב מוואלוז'ין, ששם היו רואים בליל הסדר השגות נוראות. ואף הגר"ב עצמו היה מאריך בליל הסדר בניגונים מיוחדים שהיו משוררים אותם בדביקות עצומה ברוב עם והיו מאריכים בספור יציאת מצרים עד שעה מאוחרת מאד.

"מה נשתנה"

הגרש"ז אויערבאך זצ"ל היה מביא מספר 'קורסיא דאליהו' שכתב בשם המקובלים: שעל ידי שאילת 'מה נשתנה' גורמים בביתו שכל המקובצים אצלי בליל הסדר כל אחד שואל 'מה נשתנה' ומתפלל שיהיה לו פתיחת הלב לתורה ואחר גמר כל הנאספים אף אני בעצמי אומר 'מה נשתנה'.

"חֶמֶץ וּמֶצָה"

בהגדה של פסח 'חתם סופר' מביא מעשה שהיה: ה'חתם סופר' דרש ב'שבת הגדול' ואמר: שהמצה רומזת על היצר הטוב והחמץ רומז ליצר הרע ובשניהם נמצאות האותיות מ"ם וצדי"ק, אלא שההבדל היחיד

אֶתִיר וענהו פרעה **"לְמַחֵר"**. ויש לתמוה על כך: למה לא בקש שיעתיר תיכף ומיד שתתלק המכה? וענה על כך ה'חתם סופר': כיון שמכת דם פסקה ביום השביעי וסבר פרעה שכוחו של משה רבנו מוגבל הוא לשבעה ימים, על כן ביום השביעי למכת הצפרדע אמר לו **"לְמַחֵר"**, כיון שלפי מחשבתו יפסק מכת הצפרדע ביום זה כמו מכת הדם ולא יצטרך לעתירתו של משה ועל כך ענהו משה: **"כִּדְבַרְךָ"** שתמשך המכה יום נוסף, כי ה' לברו הוא המכה והוא הנוטל את המכה.

"כָּנָם"

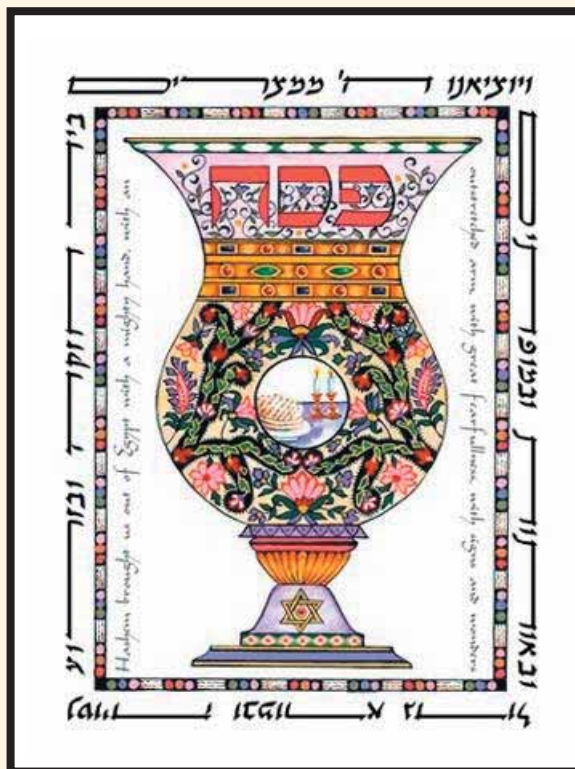
בכל המכות מבואר בתורה כי הם לא שלטו אצל עם ישראל, פרט למכה זו שבה לא נכתב זאת. ובאמת הרמב"ם בפירוש המשנה ל'אבות' (ה ד) כתב: **'אבל היו נמצאים אצלם ולא היו מצערים אותם'**, דבר נוסף אנו מוצאים חלוק במכה זו, שבה לא נאמר שבקש פרעה ממשה שיסלקה, הלא דבר הוא ויש להתבונן מה טעמו של דבר?

וביאר בזה רבי שלום שבדרון זצ"ל: שהיה בזה מטרה מיוחדת להטעות את המצרים, כי במכות הראשונות היה פרעה מבטיח להוציא את בני ישראל ועל ידי זה נסתלקה המכה, סבור היה פרעה כי מכאן ואילך כך יעשה בכל מכה ומכה יבטיח ולאחר שתסתלק המכה יחזור בו מהבטחתו, לכן הגיעה מכת הכינים, בה היו הכינים אף אצל בני ישראל וקיוו המצרים כי מכה זו תכה בכל עצמתה גם בבני ישראל, לכך לא רצה פרעה לבקש שהמכה תסתלק שהרי על ידי זה תסתלק גם מבני ישראל ובגודל שנאתם לבני ישראל העדיפו המצרים לסבול עוד ועוד והעיקר שלא תסתלק המכה מבני ישראל. ■

ביניהם הוא האות ה' וח' וההבדל בין שני אותיות אלו ג"כ אינו גדול אלא הנקודה הקטנה המחברת את רגל ה"ה"א לגגה ונעשה ח"ת. "דבר זה בא ללמדנו" אמר ה'חתם סופר', "שלפעמים גם ההבדל בין היצר הרע ליצר הטוב הוא קטן כחוט השערה ועלינו להתבונן ולחקור אחר מעשינו היטב שלא נכשל חלילה". היה שם אחד מחוגי המשכילים שמילא פיו שחוק ולעג למשמע הדברים הללו והגיעו הדברים לאזני ה'חתם סופר', אמר החתם סופר: "דע שגם ההבדל בין חוקר להוקר (בעל גבנת) הוא קטן כחוט השערה, לאחר כשעה עלה אותו חוקר במעלות ביתו, מעדו רגליו ונפל ונקע את חוט שדרתו ומיני אז נכפפה קומתו עד יום מותו".

"דָם צִפְרָדַע"

במכת הצפרדע מצינו ששאל משה לפרעה (שמות ח): **"הֲתִפְאֵר עָלַי לְמַתִּי"**

מעשה גדולים

'ליל הסדר' על שלחנו של ה'חפץ חיים'

תאור מרתק של תלמיד הישיבה בראדין הסופר הרב זליג גלאז ז"ל מהשתתפות אישית בליל הסדר בביתו של ה'חפץ חיים' כפי שמופיע בספר 'מאיר עיני ישראל'

עומד הדוור ובידו מברק משיקאגו. חולה מסוכן, שלמה בן מרים, זקוק לרחמים גדולים. בחלל מורגשת מועקה בתוך האוירה החגיגית. היא נחתכת על ידי ה'חפץ חיים' עצמו, שמלחשש, כאילו לעצמו, כמה מלים, שהלכו והתגברו בקול רועד. "אהא, חולה מסוכן... ומהי הרפואה בשביל כלל ישראל? - רק תפילת רחמים... ודאי שיבוא... ודאי שתבוא הגאולה המובטחת, אבל לשם מה הסבל? בשביל

על יד הסמטה של חצר בית הכנסת, נמצא הבית הקטן והנמוך - מעונו הצר של ה'חפץ חיים'. החלונות הקטנים זרקו אור על יסוד הלובן המבהיק מתוך הוילונות הצהורים המכובסים לכבוד החג. נרות החג שולחים אורם על הסמטה האפילה ומאירים למתפללים, המחשישים צעדיהם לביתם לעשות את הסדר כהלכתו. גם ה'חפץ חיים' אינו מאריך הפעם. מיד כשגמר את תפילת 'מעריב' כבר

מה העינויים? בינתיים, עלינו לחכות עד שיזרקו לנו מלמעלה גאולת חנם, 'נהמא דכסופא'... כבר מוטב ישועה שמגיעה לנו בדין. גאולה שחיבים לנו, שעמלנו עליה! מה כתוב בגמרא (סנהדרין צח.)? שישנם שני זמנים לגאולה; האחד "בַּעֲתָה" והאחר "אַחֲשֵׁנָה". "זכו אַחֲשֵׁנָה" לא זכו "בַּעֲתָה". אם "זכו" זה יהיה בלי לחכות. אם כן, מה השטות שלנו לחכות במין עקשנות ילדותית דוקא לזמן האחרון של "בַּעֲתָה"? היוצא מזה, שתי מלים - מסכם הצדיק - "תשובה ותשובה. שומעים אתם רבותי? - הדרך היחידה והנכונה להפטר מכל הצרות והמרעין בישינן של הגלות המרה, היא לא יותר מאשר תשובה ותשובה. מעט תשובה, טיפה של אמונה חמה, אמונה פשוטה". הנרות כבר כבו ובחשכת הצללים צועד ה'חפץ חיים' בצעדים מדודים על גבי המדרגות הקטנות והעקומות המובילות אל ה'עליה', להתבודדות שלוה. "שלמה בן מרים, זקוק לרחמים מרובים.. נו, רבוננו של עולם, לחכות על "בַּעֲתָה" לא כדאי לך ולנו בודאי שלא. מדוע להמשיך את החוב? אלא מאי, טרם הגיע הזמן המיועד ל"בַּעֲתָה" והרי יש דרך אחרת - "אַחֲשֵׁנָה", היא כבר "אַחֲשֵׁנָה"!! כך, באמונה עמוקה ופשוטה ערך הצדיק את ליל השמורים והתכונן מלא תקוה וגעגועים בעינים פתוחות לגאולה, ולביאת המשיח. ולבי הלם כאילו הוא כבר ברגע הזה, של זמן חרותינו הנצחי והאמיתי. ■

אלפי ימות משיח. כיום אנחנו באלף האחרון. נו, נו, שואל הצדיק בכמין תביעה, מדוע מחכים בספיקות? הרי זה ודאי, זה בטוח! הוא יבוא. ברם הנקודה הקטנה היחידה - פירור קט של תשובה. איי, איי, סכלים... משהו תשובה ואנחנו נגאלים! "היום אם בקולו תשמעו"... הדומיה הרצינית מחזיקה עוד מעמד וממלא את חלל החדר הצר. כל אחד מהנוכחים קשוב ומהורהר, לקלוט ולעכל את הדברים הגדולים והאמיתיים שנשמעים כאן מפי הצדיק. המבט המהורהר שלהם, רואה חלומות ומחשבות על עולמות של חירות וגאולת ישראל. גם הילדים נראים מהרהרים. הם עוצרים את נשימתם, מסתכלים בעינים פקוחות על הדרת הפנים הזורחת של סבא. הם בולעים בשקיקה כל מלה ומלה. נראים מתעמקים ומשתאים בשמחתם הילדותית מכל התאורים היפים והמגרים על הגאולה העתידה שנשמעים מפי סבם. לאט, אבל באופן חגיגי עברו השעות. שעון הקיר הקטן מכריז על השעה ונשמע כמנגינה מרנינה של העת החולפת לנצחיותה הרחוקה. הצדיק נראה מאופק הלכתית - "נו, נו..." - הוא אומר למסובים - כבר מאוחר, עוד מעט חצות". בני הבית המקורבים נשארים מרותקים לשלחן, בולעים כל מלה. מבטם נופל על כל מבע, כל קמט במצחו הרחב המספר ביציאת מצרים. כאשר הכל שקוע בדומיה עמוקה, נשמעת פתאם דפיקה בדלת. על המפתח

שואל הוא את גבאי חלוקת 'קמחא דפסחא', האם לא דלגו חלילה בחלוקת צרכי החג, על מישהו מהנצרכים. מה גדולה היתה שמחתו בפגשו בדרך בשני אורחים שהזמינם לביתו. הנה כי כן, ה'פֶל דְכַפִּין' לא יהיה לבטלה. בפנים, הכל מסודר חגיגית. מנורת הנפט התלויה באמצע התקרה, עם נרות החג שעל השלחן, זורקים את אורם הצנוע על המפה הצהורה, הרקומה פרחונית. עבודה עצמית פשוטה, המזכירה את פשטות ההנהגה של הצדיק עצמו. מסביב לשלחן הסדר ערוכים הכסאות שעליהם יושבים בני הבית. את מקומו שלו הכין הצדיק בעצמו בין שני האורחים. בסמוך אליו יושבים ממושמצים, בהצטנעות ילדותית, שלשה נכדים בחן של תמימות. הם שכחו, עכשיו, את ילדותם, עזבו להפקר את משחקיהם. הם הרי עומדים לשאול כעת את ה'מה נִשְׁתַּנָּה' ולשמוע את מה שבפי הסבא הגדול. בדומיה המתוחה מתחרזים מפי ה'חפץ חיים' פנינים ממחשבה עמוקה, דברים המבהירים היטב את מהות ותכלית הנס הגדול של יציאת מצרים, יחד עם רמזים על הגלות הנוכחית. והנה באמצע, בתוך מצב הרוח הקודר, מבריק אור בהיר מתוך החשכה. "משיח.. גאולה.. חירות... ודאי שעכשיו העת המסוגלת ביותר לכך!" אומר ה'חפץ חיים'. "האם אינכם מחזיקים כך?" - הוא שואל את המסובים ומוסיף: "יש הרי דעה בגמרא; ששת אלפים תורה ושני

ארבעה קושיות ותירוץ אחד

מעמד הר סיני בהגדה? נמצא המענה כדיברה הראשונה של עשרת הדיברות - "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים". דיברה זו היא מצות האמונה (לפי הרמב"ם והרמב"ן), אך אין היא מתבססת על ההתגלות הגדולה במעמד הר סיני אלא על היציאה ממצרים.

ביאור הדברים: לפי דברי הרמב"ן על הדיברה הראשונה, הוא, שאין מצות האמונה מצטמצמת לאמונה בהקב"ה, אלא המצוה היא להאמין שהוא "אלוקיך", שהוא מתייחס אלינו, כי אנו בלבד עמו. והיסוד לכך שאנו עמו והוא אלקינו, הוא יציאת מצרים, לפי שהנסים והנפלאות שהוא עשה עבורנו כדי להוציאנו משם, והפדות שפרנו מבית עבדים, הם המראים על מציאותו והשגחתו, ועל יחסו אלינו, כ"אלוקיך", והוא נהיה "אלוקיך" משום שהוציאך ממצרים.

ולאור הדברים לעיל, הרי זהו תכליתה של יציאת מצרים. שנדע שהוא אלקינו, המתייחס אלינו, ופסגת היחס היא - השראת שכינתו בתוכנו.

ולכן, לא נזכר מעמד הר סיני בהגדה (חוץ מאמירת "במה מעלות טובות למקום עלינו"). על אף שבמעמד זה היתה ההתגלות גדולה בהרבה מההתגלות ביציאת מצרים. כי מצות האמונה שהקב"ה הוא אלקינו - בנויה על שהוציאנו ממצרים ופדייתנו מבית עבדים.

המענה על השאלה השניה: מדוע מכריזים אנו בתחילת הסדר "השתא עבדי", שלכאורה הוא בניגוד להנהגת ליל הסדר שבו אנו נוהגים כבני חורין? גם הוא נובע מיסוד הדברים האמורים לעיל, שזה רצונו של הקב"ה ומטרתו ביציאת מצרים - להיות אלקינו, שנתייחס אליו, מחמת שגאלנו.

כי כאמור, מצות האמונה אינה אמונה גרידא, אלא המצוה היא להאמין ש"אנכי ה' אלקיך" היות ואני הוא "אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים".

ובדברים האלו יש גם משמעות נוספת, שהיות ו"אנכי ה' אלקיך" מחמת ש"הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"

לאחר מתן תורה, בעת שהוקם המשכן. רק כאשר הוקם המשכן וירדה בו השכינה, רק אז ידעו בני ישראל כי כל מטרת היציאה ממצרים היא כדי שיתמלא רצון הקב"ה לשכון בקרבם, וכביאור האבן עזרא: ש"וידעו" בני ישראל כי לא הוצאתי אותם מארץ מצרים, רק בעבור כי אשכון בתוכם.

וכתב על כך הרמב"ן (כט מו): **יפה פירש ואם כן יש בענין סוד גדול, כי כפי פשט הדבר השכינה בישראל צורך הדיוט ולא צורך גבוה, אבל הוא כענין שאמר הכתוב: "ישךאל אשר בך אתפאר"** (ישעיה מט ג). עד כאן לשון הרמב"ן.

נמצינו למדים, לאור דברי האבן עזרא, הרמב"ן, והגר"א, כי שאיפתנו בליל הסדר צריכה להיות - להגיע להכרה ברורה כי הקב"ה רוצה לשכון בינינו, ולכן אנו צריכים להתאים את עצמנו להיות ראויים למטרה נעלה זו.

וכך אומרים אנו פעמיים ביום, בסיום קריאת שמע: **"והייתם קדשים לאלוקים"**, וטעם הדבר שעלינו להיות "קדשים", היא, כי: **"אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים"**, במטרה - **"להיות לכם לאלקים"**!

דבר זה הוא תכלית כל אדם ואדם מישראל, להיות ראוי לרצון הבורא, לכך שהקב"ה רוצה להתייחס אליו, ולהקרא "אלקי ישראל"! וכלשון הכתוב שמביא הרמב"ן: **"ישךאל אשר בך אתפאר"**, שהקב"ה מתפאר בנו!

ומעתה, לפי יסוד זה בחיי כל אדם בישראל, ניגש לענות על כל ארבעת השאלות: על השאלה הראשונה: מדוע לא נזכר

מערכת 'חברותא' מיוחדת 'גנזי המלך'

שאלות: א. מצוות ליל הסדר נועדו לבסס את האמונה, ואם כן, מדוע לא נזכר מעמד הר סיני בהגדה? ב. כיצד מתאים להכריז בתחילת הסדר "השתא עבדי", בעוד שהנהגות הלילה הזה (כמו ישיבת מסובין, שתיית ארבע כוסות), היא ליצור הרגשה שאנו בני חורין, וכאילו יצאנו עתה לחרות מעבדות מצרים?

ג. **"והיא (הבטחה) שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם"** - היכן נמצאת ההבטחה שהקב"ה מצילנו בכל דור ודור?

ד. מה היא שאלת הבן החכם "מה העדת", ומה הוא המענה עליה? התשובה לכל השאלות הללו נמצאת בהבנת התכלית העיקרית של יציאת מצרים, שהיא אינה קבלת התורה או הכניסה לארץ ישראל, אלא היא שכינת הקב"ה בתוכנו.

כולם יודעים את הפסוק המפורסם של ארבע לשונות הגאולה (שמות ו): **והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים, והצילתי אתכם מעבדתם, וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים.**

ולקחתי אתכם לי לעם, והייתי לכם לאלקים.

אך לא כולם יודעים את השיבותו של המשך הפסוק, שלפי הגר"א (בביאורו לנביא חבקוק, ג), הוא התכלית של יציאת מצרים: **"וידעתם פי אני ה' אלקיכם, המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים"**

לפי הגר"א, הידיעה האמורה בכתוב הזה, היא תכלית היציאה, והוא מה שאמר הכתוב בסוף פרשת המשכן (שמות כט - מה מו): **"ושכנתי בתוך בני ישראל, והייתי להם לאלקים: וידעו פי אני ה' אלקיכם, אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים - לשכני בתוכם. אני ה' אלקיכם" דהיינו: המטרה של יציאת מצרים היתה - רצונו של הקב"ה לשכון בתוך בני ישראל, ודבר זה נעשה בסוף תהליך היציאה ממצרים,**

- הרי לעולם ועד אהיה גואל לעמי ישראל.
את היסוד הזה מבאר הסמ"ק במצוה הראשונה, ומסביר: שבדיברה הראשונה נאמר גם החיוב לצפות לישועה. והיינו: כי כשם שגאל הקב"ה את אבותינו, כך הוא יגאל אותנו לעולם, היות ובאומרו: **"אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים"** הגדיר הקב"ה את עצמו כגואל ישראל לעולם. ומי שמאמין בגאולה, הרי הוא מצפה לה. ואם אינו מצפה לה, אות הוא שאינו מאמין בה. ומכאן שהחיוב לצפות לגאולה הוא החיוב להאמין ב"ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם".
ולכן, בליל הסדר, כאשר מספרים לנו ביציאת מצרים, ומבססים את אמונתנו ב"אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם", נוהגים אנו, מצד אחד, מנהג בני חורין כדי לחוש את יציאתנו במצרים, אך מהצד השני, אדרבא, כיון שמתבססת אצלנו בליל זה האמונה שהקב"ה הוא גואל ישראל לעולם, הרי כביטוי לצפייתנו שיגאלנו שוב, אנו מכריזים בתחילת הסדר **"הַשְׁתָּא עֲבָדֵי לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין"**.
זאת, ועוד. הרי זכותנו להגאל תלויה בצפייתנו להגאל, וכמו שאירע בעת יציאת מצרים, שרק חלק קטן מבני ישראל יצאו ממצרים. והיוצאים היו,

לדברי חז"ל, רק אותם שציפו לגאולה. ולכן גם אנו מביעים את ציפייתנו להגאל בתחילת ליל הסדר כדי שזוכה להגאל בגאולה העתידה.
המענה על השאלה השלישית: היכן מצינו הבטחה שהקב"ה יגאל אותנו מכל העומדים עלינו לכלותנו? גם הוא נמצא ביסוד הדברים שעיקר גאולת ישראל ממצרים היתה, כלשון הרמב"ן: **"צורך גבוה"**. כי רצונו של הקב"ה להיות ולהקרא אלקינו, ובדברים אלו עצמם יש הבטחה שנגאל תמיד.
אך יש להוסיף, שהבטחה זאת כלולה גם בהבטחת הקב"ה לאברהם אבינו לגאול את בניו ממצרים, ולכן **"היא"** ההבטחה הזאת, היתה **"לְאַבֹתֵינוּ וְלָנוּ"**, כי היא היתה הבטחה לאברהם אבינו שהקב"ה הוא גואל ישראל לעולם. ורש"י בפרשת ברית בין הבתרים מביא את דברי חז"ל, שהקב"ה אמר לאברהם, שכשם שהוא יגאלם ממצרים כך הוא יגאלם מכל הגלויות.
והמענה לשאלה הרביעית: מה היא שאלת הבן **"מָה הָעֵדוּת"** ומה היא התשובה עליה? גם הוא נובע מאותו היסוד.
כי כך מבאר הגר"א בביאור ההגדה, שהבן החכם שואל ומבקש לדעת את משמעות חג הפסח וכל מצוותיו שהם על הנסים והנפלאות שעשה לנו השם,

אשר הוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל. דהיינו: דבר זה יודע הבן החכם, כי מצוות הפסח הבאות לבטאות את הנסים והנפלאות שעשה ה' לישראל הן מעידות על כך ששכינה שורה בישראל, אך הוא שואל על משמעותן. והתשובה לשאלת החכם מופיעה בתורה (בסוף פרשת 'ואתחנן' ו כד): **"וַיִּצְוֵנוּ ה' לַעֲשׂוֹת... לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ"** ומבאר הרמב"ן (שם כ): **"בעשותנו העדות זכר לנפלאותיו"**. דהיינו: הענין הכולל את כל מצוות חג הפסח, הוא להגיע ליראת הרוממות.
וכאשר עושים אנו את המצוות הללו, שהם **"זכר לנפלאותיו"**, וביודענו את מטרת הנפלאות שעשה עמנו, משום רצונו להשרות את שכינתו בתוכנו, נקבעת יראת הרוממות בקרבנו.
המסקנה המעשית לדברים הללו היא, שיש לנו הזדמנות בליל הסדר, להתרומם ולהגיע לפסגות גבוהות באמונה וביראה. כי כאשר אנו חשים כאילו אנו נגאלים בלילה זה ממצרים, ויודעים שמטרת הגאולה היא רצונו של הקב"ה לשכון בתוכנו, ולייחס את שמו עלינו, הרי אנו שואפים ומצפים לגאולה שלנו.
אמונה ושאיפה אלו, מרוממים אותנו להיות ראויים - שיהיה שמו של הקב"ה נקרא עלינו! ■

שיר השירים

"כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת"

שושנה גם כשהיא אכולה בין קוצים בולטת בסגולותיה

אחת מנקודות המפגש בין פסח ל'שיר השירים' הנאמר בו, בא לידי בטוי במדרש 'ויקרא רבה' (כג) שם נאמר: **"כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁכְּתָם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ... אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם הַדָּא הוּא דְכַתִּיב: 'כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת'".** לכאורה מה הקשר בין שני פסוקים אלה?

אומר על כך בעל 'הבאור והמדרש': אפילו בזמן שישראל אינם מצטיינים בשום מעשים טובים וחיוביים, הם חשובים יותר מכל אומה אחרת. אם רק **"כְּמַעֲשֵׂה"**

אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁכְּתָם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ" זה בלבד יביא לכך ש"אני ה' אֱלֹהֵיכֶם". ולמה? משום ש"כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כִּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת". כשם שה"שושנה בין החוחים" נחשבת, למרות שאין לה את החץ של שושנה בין שושנים והיא בולטת על פני החוחים שמקיפים אותה, כך כנסת ישראל בהשוואה לעמים שסביבה.
מסופר שפעם טייל הרמב"ן בגן של כומר שאותו הכיר. התקשרה ביניהם שיחה על היהודים. "אתם היהודים" - אמר הכומר - "כנראה באמת עם רע

אתם, שאם לא כן, לא היו שונאים אתכם כל כך".
במקום לענות תשובה הוביל אותו הרמב"ן על פני הגן עד שהביא אותו אל פנה אחת ואמר לו: "הנה כאן לפניך בתים יפים וריחניים והם אכולים וזלולים על ידי המעופפים והזוחלים. כנגדם רואה אתה פרחים קוצניים ודוקרניים שהמעופפים והזוחלים לא מתקרבים אליהם. האם הדבר הזה מוכיח שהקוצים טובים מהשושנים? בודאי שלא! הדבר הזה רק מוכיח כי השושנים הם צמח רך ועדין ואין ביכולתם לעמוד כנגד אויביהם כשם שעושים זאת החוחים הקוצניים".
"כך" - גם סיים הרמב"ן - "בעם ישראל. לא משום שאנחנו רעים אחרים רודפים אותנו, אלא משום שאנחנו חלשים מאחרים ואין לנו הכח להתגונן". ■

חדש בארץ

סעודת דוד המלך והילולת רשב"י

במוצאי שבת פרשת 'בחקותי' יט' אייר 08/מאי/24 יערוך ארגון 'שופר' את הראשון במפגשי 'מלוה מלכה' וסעודת דוד המלך ע"ה שיערכו ברחבי הארץ

עם הרב

אמנון יצחק

האירוע יתקיים באולמי 'נאות ירושלים'

שברח' החשמונאים 3 בני ברק

בתכנית:

- ✓ פנינים על פרשת השבוע ומוסר השכל
- ✓ מפגש בלתי אמצעי עם הרב
- ✓ סעודת מלוה מלכה ליד שלחנות ערוכים כיד המלך
- ✓ ארוז יחיאל וריקודי שמחה בליווי תזמורת
- ✓ הקרנות מפתיעות

מחיר ההשתתפות לזיכוי הרבים:

ל-200 המזמינים הראשונים 300 ש"ח לזוג

מחיר רגיל לזוג 400 ש"ח

מחיר רגיל ליחיד 250 ש"ח

בליל האירוע על בסיס מקום פנוי בלבד 300 ש"ח ליחיד

מספר המקומות מוגבל

כרטיסים והרשמה ב'שופר' 03-6777779

* הישיבה נפרדת * כל מרכיבי הסעודה מוקפדים בהכשר הגר"מ לנדא
* המעוניינים לעשות מלוה מלכה עם הרב במתכונת זו בערים יפנו ל'שופר'

קצביית הכפר

מבצע על האש בחוה"מ פתוח

✓ עוף טרי שלם - "עטרה" חלק
19.80 ש"ח לק"ג

✓ עוף טרי שלם - "טנא" מהדרין
15.80 ש"ח לק"ג

קפואים

קבבים, המבורגים, פרגיות, סטקים, סטיק עין, מעורב ירושלמי, נקיקיות, לבבות, כבד עוף, כנפיים עוף, צלעות כבש

שעות פתיחה בחוה"מ:
ימים א-ה 8:00-20:00 | יום 8:00-14:00

רח' הצרעה 3 נווה אליעזר ת"א
03-6312008 / 054-6905919

חדש לציבור הדתי

ניסן	משה
מזכיר ועדות רפואיות לשעבר בביטוח לאומי	מומחה לתביעות ביטוח לאומי

★ נפגעי עבודה
★ ילד נכה
★ נכות כללית
★ ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם

טל. 03-6517050
נייד. 052-8235961

מקצועיות בכל התחומים

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 2012

בריקה ויעוץ מקצועי ללא תשלום

◆ כתר חרסינה 575 ש"ח

◆ שתל 1.490 ש"ח | תותבת 1.590 ש"ח

◆ תותבת גמישות ללא ווים 2.990 ש"ח

◆ ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק
03-5794757 | 052-8448443

יורה יורה ידין ידין

שו"ת איסור והיתר "באר שלמה" מליחה, בב"ח, תערוכות הכשר כלים, עכו"ם

שו"ת חושן משפט "באר שלמה" דיינים ועדות

ערוך לפי סדר הסימנים והסניפים בשו"ע

חדש!

תשובות לשאלות בנושאים יסודיים ואקטואליים שנשאלו במבחני הסמכה לרבנות ודיינות למעלה מ-6000 תשובות (כערך 30 שנה)

להזמנות: 03-5743757 | 050-4119535

לפרסום בגנזי המלך צלצלו:

03-6762226

יעמדו על הברכה

יזכה לעלות במעלות התורה	יזכה לעלות לארץ עם כל משפחתו
לע"ב שושנה מירון ע"ה	וולטר בן פורטונה
בת הרב מרדכי הלפרין זצ"ל	יזכה לחזור בתשובה שלמה
אסתר מלכה בת מרים תחי'	מינה הינדא בת חנה צירל
לרפ"ש וחזרה בתשובה שלמה	לרפ"ש והצלחה

בקשו רחמים

פניה נרגשת לכלל בני ישראל ובפרט לשומעי לקח של הרב אמנון יצחק שליט"א וכל מי שזכה לשוב בתשובה שלמה ע"י ארגון 'שופר'

על הרב הגאון רבי יהודה שפירא שליט"א

רבו ומורה דרכו של הרב אמנון יצחק שליט"א

תלמידו המובהק של מרן ה"חזון איש" זצ"ל וראש כולל 'חזון איש' הזקוק לרחמי שמים מרובים

הרב יהודה בן אסתר הינדה יצ"ו

לרפואת הרב יחלק ארגון 'שופר' 200,000 קלטות טייפ וידאו ו-c.d לזיכוי הרבים וכל המעוניין ליטול חלק בחלוקה יפנה למשרדי 'שופר'.

כמו כן בעלי התורה, תלמידי הישיבות ובעלי התשובה שיקבלו על עצמם שעתים לימוד תורה בתענית דיבור עד להחלטתו המהירה בעזרת"ש של הרב יהודה בן אסתר הינדה יצ"ו

יזכו לברכתו של הרב אמנון יצחק שליט"א מוקדם פגיוות ו'קבלות' טל. 03-6777779

ויקיים בנו "והסירותי מחלה מקרבך"

כל המוצרים הפיננסיים בפלטפורמת מסחר אחת!

www.finotec.com

התקשר עכשיו! *2021

* החברה שומרת שבת, לא יתבצעו התקשרויות עם לקוחות במהלך חול המועד פסח.

מערכת המסחר של פינוטק - קשר אישי לשוק ההון

מאז 1998 פינוטק מספקת ללקוחותיה פלטפורמה אינטרנטית למסחר במט"ח, סחורות ואופציות ומדדי בורסות בארץ ובעולם. בליווי מיטב האנליסטים, 24 שעות ביממה. נחברה ציבורית, פינוטק נמצאת בפיקוח הרשות לניירות ערך האמריקאית ועומדת בתנאים המחמירים של ה-FSA (Financial Services Authority) המפקחת על פעילותה באירופה.

סחורות

חוזי CFD

חוזים עתידיים

מניות

אופציות

מט"ח